

hujú pitím – často zdraviu škodlivých – tekutín, napr *brendák* (drevený lieh rozriedený vodou), *koro* (acetón rozriedený vodou a stiahnutý ako víno, následkom dlhého pitia je oslepnutie), *učko* (syntetické nedidlo rozriedené vodou), *modrý bols* (riedená i neriedená okena, prípadne s cukrom) Odsúdení pijú tiež rôzne prípravky rozriedené vodou, napr novodurové lepidlo, zubné pasty, želé po holení a pod

V ÚZNV je pre odsúdených majetkom doslova všetko Peniaze ako kapitál tu majú preto strategickú funkciu Odsúdení používali do konca septembra 1991 špeciálne ústavné poukážky (mali rovnakú hodnotu ako Kčs), za ktoré si mohli v bufete nakupovať rôzne veci Existenciu ústavných poukážok bolo treba vidieť v tom, že absenciou civilných peňazí v ÚZNV sa sledovala prevencia pred masovým obchodovaním s rôznym zakázaným tovarom z civilného prostredia Tento krok však neznamenával pašovanie zakázaného tovaru do nápravno-výchovného zariadenia a len ho minimalizoval Ústavné poukážky fungovali bez samostatného názvu, alebo mali rôzne – často dehonestujúce – názvy, napr *geršle*, *chechtaky*, *mo'o* a pod Civilné peniaze tu fungovali ako valuta, preto mali aj názov *tvrdé* Civilné bankovky v ÚZNV majú doteraz tieto názvy 500 Kčs – *norton* (podľa Jawy 500 Norton), 1 000 Kčs – *bedňch* (podľa portrétu na bankovke) a *tác*, 100 Kčs – *kilo* Pravdepodobne používaním civilných peňazí v nápravno-výchovnom zariadení dostanú svoje pomenovania aj drobné mince, resp meny, ktoré budú prenikať do ÚZNV

Podobné účinky ako alkohol a lieky má tiež pite silných čajov (sú minimálne 6-7 krat koncentrovanejšie ako bežne konzumované čaje, niektorí odsúdení pijú dokonca ešte trikrát silnejšie koncentráty čajov)

Pite silných čajov je už v súčasnosti povolené Zrejme sa tu vychádzalo z tézy lepšie menšie zlo, keď má skoro masový charakter Zlegalizovaním pitia čajových koncentrátov sa vyčlenili ich názvy a ďalšie pomenovania súvisiace s touto problematikou /jadra argotu odsúdených Cela činnosť legálnym fungovaním stratila sviatočnú ritualnosť – čaje sa varili až v palitrových pohároch (*paľároch*) – no realizuje sa pre funkčnosť v penitenciárnom prostredí, lebo silné čaje svojimi účinkami kompenzujú frustrované potreby odsúdených, ktorí po konzumácii čajových koncentrátov komunikujú uvoľnene a v príjemnej atmosfére Odsúdení si varia *magorák*, menej *magorár* (silný čaj, slabý čaj je *seno*) z *desny indiána*, t. j. z balenia 10 g indického čaju (používajú aj *vietnam* – vietnamský čaj), ktorý vsypu do 7 dl vody Do vody dajú *ponorák* (ponorný varič, menej frekventovaný názov variča je *traktor*, lebo pri varení hučí) a po zvarení čaj pijú Okrem *desny* odsúdení používajú aj ďalšie balenia, napr *kocku* (balenie čaju po 25 g) a *stona* (čaj o váhe 50 g) *Magorák* sa môže tiež pripraviť ako vývar tabaku a čaju, prípadne sa mieša s alkoholom Po konzumácii čaju sa z odsúdeného stáva *magor* (omámený dočasnými účinkami silného čaju, funguje aj sloveso *zmagoneť*, obidve slová sa používajú aj v kontexte s liekmi a alkoholom v tom istom vyzname) Po vypití čajového koncentráta ostáva z neho zvyšok, to je *fáarak*, ktorý sa môže ďalej konzumovať, napr s cukrom Zrejme frekventovaná príprava čajov

kventovaná príprava čajov podmienuje fungovanie špeciálneho eliptického povelu *postav io'* alebo *nakopni io'* (zapni ponorný varič!)

Do jadra argotu sme zaradili tri okruhy názvov, ktoré súvisia s liekmi, alkoholom a civilnými peniazmi Zrejme bude potrebné zlegalizovaním používania civilných peňazí v ÚZNV – budú normálne vyplácané odsúdeným v rámci vreckového – vyčleniť ich názvy z jadra argotu (pretože už nebudú zakázané) a uvažovať o zaradení do jadra napr problematiky pašovania – a mikrosúboru s ním spojeného – pretože civilné peniaze ako kapitál budú chcieť odsúdení patrične využiť vo svoj prospech Lexikálny mikrosúbor – (*geršle*, *chechtáky*, *mo'o*, *tvrdé*) ako pomenovanie ústavných poukážok a ich vzťahu k civilným peniazom – sa prestane používať, pretože zanikne nimi pomenovaná realita, a preto tieto pomenovania považujeme za argotické historizmy

Pri rozbere argotických pomenovaní z jadra z hľadiska spôsobov tvorby nás prekvapila hypertrofia slov utvorených metaforicky a metonymicky Nápadné to bolo v centre jadra, do ktorého sme zaradili pomenovania liekov, kde z 18 vymenovaných slov je 11 takto utvorených (6 metaforicky a 5 metonymicky) Zda sa, že by to mohlo (ale tiež nemusí) priamo súvisieť s tendenciou utajovať Metaforicky a metonymicky utvorené pomenovania sa oveľa ťažšie identifikujú napr ako slová utvorené univerbizáciou, tie v centre jadra reprezentuje len pomenovanie *desat'* (z diazepanu 10 mg spofa), ktoré je utvorené univerbizáciou s pomocou synekdochy

V jadre argotu sa uprednostňuje pri metaforizácii podoba v tvare (*guľaté*, *bedňa*) alebo zhoda v nejakej inej vlastnosti (vo farbe – *kobylinec*, *modrý bols*, v chuti – *kyseláč*, v tvrdosti – *drevo*), prípadne podobnosť v tvare skombinovaná s určitou vlastnosťou, napr *broky* (*guľaté* a *tvrdé*) Pri metonymizácii sa realizuje hlavne princíp pars pro toto, napr pomenovanie bankovky podľa portrétu na nej (*bedňch*, v rámci ústnej komunikácie funguje slovo *smetana*), označenie liekov podľa farby názvu na obale (*červené*, *zelené*, *čierne*), resp identifikovanie čaju podľa obrázku na jeho obale (*slon*)

Väčšinu jadra argotu tvorí výrazivo z trojuholníka penitenciárne sankcionovaných aktivít, ktoré sú porušovaním PVTOS vo všetkých NVS Každá NVS má prípadne svoje ďalšie obmedzenia, napr v 3 NVS a vo vazbe je izolácia väčšia, preto sú jednotlivci viazani na ubytovacie jednotky Je tu teda aktuálne (a nielen tam) dorozumievanie sa prostredníctvom toaletných rúr a komunikovanie z okna do okna, prvá činnosť dostala názov *telefón*, druhá *televízor* Nepovoleného komunikovania sa tiež týkajú pomenovania *holub* (list odoslaný nelegálnou cestou) a *kôň* (ilegálna zásielka, napr spustená na špagáte o poschodie nižšie)

Ďalšie argotické pomenovania sa navrstvujú na jadro argotu, pričom môže nastať sankcionovaním niektorej oblasti pomenovávanej lexikálnym mikrosúborom dynamicky presun jeho terminológie do jadra argotu, podobne ako sa názvoslovie čajov i civilných peňazí zlegalizovaním vysunulo z tohto jadra Navrstvená časť lexiky obsahuje mozaiku tematických okruhov, napr názvy pre príslušníkov ÚZNV, názvy pre odsúdených, názvy pre rôzne reality a činnosti v nápravno-výchovnom zariadení so spektrom podokruhov